

Opetussuunnitelman muutokset, jotka astuvat voimaan 1.8.2025 on merkitty kursiivilla ja lihavoinnilla, poistuvat osuudet merkitty yliviivauksin.

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 1

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Espoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1 Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista.	Harjoitellaan vuorovaikutustilanteissa toimimista: Kuunteleminen, puheenvuoron pyytäminen, odottaminen ja puheenvuoron käyttäminen. Harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja luokkayhteisössä opettajan ohjauksessa. Otetaan huomioon positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.	L1, L2, L3
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1 Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja. Työtapoina esim. eläytyvä ääneen lukeminen ja vuoropuhelut, kertominen itselle tutuista asioista, pantomiimi, rooli- ja draamaleikki	L1, L2, L7

Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2 Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu ja sana.	Ohjataan ja innostetaan oppilasta lukutaidon oppimisessa, huomioiden ryhmässä oppilaiden erilaiset taitotasot sekä opetuksen eriyttäminen joustavin opetusryhmin. Kuvien ja otsikoiden lukeminen, ennakoiminen, tekstiin palaaminen, tekstin työstäminen Ohjataan kuvien ja otsikoiden lukemiseen, ennakoimaan ja kertomaan omin sanoin luetusta, palaamaan tekstin äärelle uudestaan sekä työstämään tekstiä eritavoin mm. käyttäen työtapoina alleviivaamista, piirtämistä, kirjoittamista, draamaa tai keskustelua. piirtäminen, kirjoittaminen, draama, keskusteleminen, lukudiplomi- Päivittäiset lukuhetket luokassa ovat tärkeitä lukutaidon oppimisessa tarvittavien keskittymisen ja itsesäätelyn taitojen harjoittelun kannalta. Hyödynnetään monipuolisesti koulukirjastoa ja tehdään yhteistyötä kaupunginkirjastojen henkilökunnan kanssa osaamiseen ja työskentelyyn sopivien tekstien löytämisessä. Mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen (monilukutaito)-	L1, L4, L5

		Seurataan lukusujuvuuden edistymistä mm. lukuläksyjen ja minuuttilukemisen avulla. Tehdään yhteistyötä kotien kanssa oppilaiden lukemisaktiivisuuden ylläpitämisessä kotona.	
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2 Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä sekä työskennellään muun muassa kuvien ja lastenkirjallisuuden parissa. Pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sananvalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa.	Ohjataan oppilasta tunnistamaan kertomusteksti, tietoteksti sekä muita tekstilajeja. Tutkitaan yhdessä monimuotoisia tekstejä. Innostetaan oppilasta kysymään sanojen ja käsitteiden merkityksistä osana kielitietoista oppimista. Opettaja mallintaa lukemista ja ajatteluntaitoja ääneen ajattelemalla.	L1, L2, L4
T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2 Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia.	Havaintoja ja tietoa voidaan kerätä esim. Moniaistisesti, ympäristöstä, kuvista, teksteistä tai haastattelemalla perheenjäsentä. Tuetaan monilukutaidon kehittymistä kertomalla, piirtämällä ja kirjoittamalla. Mallinnetaan ja luodaan pohja monilukutaidon harjoitteluun kaikkien oppiaineiden tunneilla.	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä	S2 Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin.	Ohjataan ja tuetaan luokassa kaikkia oppilaita osaksi lukijayhteisöä, jossa oppilaita yhdistää kirjoista kiinnostuminen, kuvien ja tekstien lukeminen sekä luetusta keskusteleminen. Työtapoina on esim. opettajan ääneen lukeman	L2, L4, L5

lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen		tekstin yhteinen käsittely, luetusta kertominen, parilukeminen ja lukupiirit, lukudiplomi, <i>kirjallisuuden ravintoympyrä-materiaali</i>, koulukirjaston käyttäminen, KULPS-kirjastopolkun <i>käyttäminen</i> <i>Huolehditaan, että lukeminen näkyy oppimisympäristöissä monin tavoin ja sopivia kirjoja on helposti saatavilla.</i> <i>Tuetaan kaikkia oppilaita kirjastokortin hankinnassa yhteistyössä huoltajien kanssa.</i>	
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	S3 Tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi ja harjoitellaan tekstin suunnittelua. Harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla sekä kuvien avulla yksin ja yhdessä.	Eläytyvä ja <i>Rohkaistaan luovaan kirjoittamiseen ja kirjoittamisen ilon löytämiseen omien tarinoiden kertomisen, kirjoittamisen ja kuvittamisen kautta. Aikuinen voi toimia oppilaan kertoman tai kuvien tekstiksi kirjoittajana.</i> Kerrotaan <i>Harjoitellaan suullisten tarinoiden kerrontaa suullisia tarinoita esim. esineiden ja kuvien avulla.</i> Harjoitellaan tekstin tuottamisen taitoja myös yhdessä parin tai ryhmän kanssa, hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoittamisen välineenä	L1, L4, L5, L7
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsin	S3 Opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä	<i>Huomio isojen ja pienten tekstauskirjainten käsin kirjoittamisen harjoittelussa. Tutustutaan</i>	L1, L4, L5

kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	kirjoittamista ja näppäintaitoja. Tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla.	<i>näppäintaitoihin mm. harjoittelemalla kirjautumista omilla käyttäjätunnuksilla, harjoitellaan sanojen, numeroiden, merkkien sekä Digilukiseulan edellyttämää näppäintaito-osaamista. Näppäintaidot</i>	
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4 Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.	Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin <i>omassa kouluyhteisössä sekä KULPS-tarjontaa hyödyntäen.</i> <i>Ohjataan tunnistamaan Puhekieli, kirjakieli, esim. puhekieltä, yleiskieltä, riimipareja. Tunnistetaan, kuunnellaan ja tutkitaan koulussa esiintyviä kieliä.</i> luokkayhteisössä esiintyvät kielet	L2, L4, L5 , L6
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan	S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa.	<i>Esim. opettajan ääneen lukeminen ja kirjavinkkaukset, Parilukeminen, lukupiirit, lukudiplomi, erilaiset lukuhaasteet ja lukuläksynä oman kirjan lukeminen kannustavat lukuaktiivisuuden lisäämiseen.</i>	L2, L3, L4

sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.	<i>Oppilaita ohjataan koulukirjaston käyttämiseen, osallistutaan KULPS-kirjastopolun tarjontaan mahdollisuuksien mukaan</i> <i>Tuetaan koteja oppilaan oman kirjastokortin hankinnassa.</i>	
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	S4 Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	<i>Tutustutaan kansanperinteen muotoihin, kalenterivuoden juhla-aikoihin sekä kulttuurien juhlakalenteriin eheyttäen opetusta taito- ja taideaineiden kanssa. Kansanperinteen muotoja Esim. perinneleikit, lorut ja runot, kuvat, sadut, pienet esitykset, juhlaesitykset</i> <i>Osallistutaan KULPS-tarjontaan mahdollisuuksien mukaan.</i>	L2, L4, L7

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 2

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Espoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin	S1 Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.	Harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä, kuuntelemista, kysymistä, vastaamista ja kertomista. Opettaja mallintaa ryhmäviestinnän osaitaitoja. Harjoitellaan ryhmäviestintätaitoja erilaisissa ryhmissä itsenäisesti ja vuorovaikutustaitoja pari- ja ryhmätöissä. Tuetaan mielikuvituksen ja kielen kehittymistä esim. valmistamalla omia keppi- tai käsinukke-esityksiä. Otetaan huomioon positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen.	L1, L2, L7
T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla	S1 Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	Tutustaan draaman työtapoihin. Opettaja mallintaa ennen harjoittelua (esim. pantomiimi , stillkuvat, opettaja roolissa, nukket, kuvasta tai esineestä kertominen, lukuteatteri, hiljaiset kirjat)	L1, L2, L7

T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin	S1 Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.	Havainnoidaan erilaisia Eleet, ilmeet, äänenpainot, eleitä, ilmeitä, äänenpainoja, kieltä ja merkkejä osana oppilaan arjen erilaisia viestintätilanteita sekä viestintävälineitässä.	L1, L2, L7
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan	S2 Opetellaan lukemaan ja harjoitellaan siinä tarvittavia käsitteitä virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva. Tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita.	Ylläpidetään lukuintoa sekä mallinnetaan ja ohjataan tekstien ymmärtämisen harjoittelua. Kuvien ja otsikoiden lukeminen, ennakoiminen, tekstiin palaaminen, tekstin työstäminen Vahvistetaan virkkeiden luku- ja kirjoitustaitoa. Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita kuvia ja otsikoita lukemalla, ennakoimalla ja kertomalla omin sanoin luetusta, palaamalla tekstin äärelle uudestaan sekä työstämään tekstiä esim. käyttäen alleviivaamista, parilukemista, lukuteatteria, piirtämistä, kirjoittamista, draamaa tai keskustelua piirtäminen, kirjoittaminen, draama, keskusteleminen, lukudiplomi- Päivittäiset lukuhetket luokassa ovat tärkeitä lukemisaktiivisuuden ylläpitämisessä sekä lukutaidossa tärkeiden keskittymisen ja itsesäätelyn taitojen harjoittelun kannalta. Hyödynnetään monipuolisesti koulukirjastoa ja tehdään yhteistyötä kaupunginkirjastojen	L1, L4, L5

		henkilökunnan kanssa osaamiseen ja työskentelyyn sopivien kirjojen löytämisessä. Mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen (monilukutaito) Seurataan lukusujuvuuden edistymistä mm. lukuläksyjen ja minuuttilukemisen avulla. Pyritään osallistamaan huoltajia lukemiseen sitouttamisessa ja oppilaan lukemisaktiivisuuden ylläpitämisessä koulun ulkopuolella, sillä kodin tuki on tärkeää hyvän lukutaidon saavuttamisessa.	
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä	S2 Havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita sekä työskennellään muun muassa kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa. Tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä sekä opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni.	Ohjataan oppilasta tunnistamaan kertomusteksti, tietoteksti sekä muita tekstilajeja. Tutkitaan yhdessä monimuotoisia tekstejä, niiden rakenteita ja merkitystä lukijalle. Kannustetaan oppilasta kysymään sanojen ja käsitteiden merkityksistä osana kielitietoista oppimista. Keskeisinä työtapoina ääneen lukemisen ja ääneen ajattelemisen mallintaminen sekä kerronnan peruskäsitteiden käyttäminen osana tekstistä kertomista.	L1, L2, L4

T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin	S2 Harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille.	<i>Tuetaan monilukutaidon kehittymistä keräämällä tietoa ja tekemällä havaintoja eri aisteja käyttäen, kertoen, kuvittaen ja kirjoittaen. Havaintoja ja tietoa voidaan kerätä mm. ympäristöstä, kuvista, teksteistä tai haastattelemalla perheenjäsentä. Mallinnetaan ja luodaan pohja monilukutaidon harjoitteluun kaikkien oppiaineiden tunneilla.</i>	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen	S2 Jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin.	<i>Esim. opettajan ääneen lukeman tekstin yhteinen käsittely, luetusta kertominen, parilukeminen ja lukupiirit, lukuteatteri lukudiplomi, koulukirjaston käyttäminen, KULPS-kirjastopolku</i> <i>Huomioidaan erilaiset lukijat, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tuentarpeet valittaessa yhteisesti ja itse valittavaa kirjallisuutta luokkaan.</i>	L2, L4, L5
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan	S3 Harjoitellaan tuottamaan tekstejä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia	<i>Rohkaistaan luovaan kirjoittamiseen ja kirjoittamisen ilon löytämiseen omien tarinoiden kertomisen, kirjoittamisen ja kuvittamisen kautta. Eläytyä ja</i>	L1, L4, L5, L7

kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla	puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä.	Uova kirjoittaminen: kirjoittamisen ilo omien tarinoiden kautta. Tuotetaan tarinoita suullisesti ja kirjallisesti. Harjoitellaan tekstin tuottamisen taitoja yksin sekä yhdessä parin tai ryhmän kanssa, vahvistetaan käsin kirjoittamisen taitoa sekä hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa kirjoittamisen välineenä	
T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muuta tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3 Tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin tekstuaalisiin ja kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omista teksteistä.	Tutustutaan kertomuksen perusrakenteeseen erilaisten tekstien avulla ja tuotetaan omia tekstejä esim. Tietoteksti, runo, päiväkirja, sarjakuva genrekirjoittamisen avulla. Eheytetään oppimista ja kiinnitetään huomiota teksteihin ja tekstin tuottamiseen myös muiden aineiden tunneilla.	L2, L4, L5
T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia	S3 Harjoitellaan käyttämään omista teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.	Huomio sujuvan ja luettavan käsin kirjoittamisen taidon vahvistumiseen. Vahvistetaan näppäintaitoja esim. harjoittelemalla kirjautumista omilla käyttäjätunnuksilla, virkkeiden ja tekstien kirjoittamista, tiedostojen nimeämistä sekä Digilukiseulan edellyttämää näppäintaito- osaamista.	L1, L4, L5

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen	S4 Vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien. Tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin. Pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja, leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla.	Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin Puhekieli, kirjakieli, luokkayhteisössä esiintyvät kielet	L2, L4, L5 , L6
T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön	S4 Etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen. Tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin, ja käytetään niitä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa. Tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön.	<i>Esim.</i> Parilukeminen, lukupiirit, lukudiplomi, <i>erilaiset lukuhaasteet</i> , koulukirjaston käyttäminen, KULPS-kirjastopolku <i>Tuetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oman kirjastokortin käyttöön.</i>	L2, L3, L4
T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan	S4 Tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin	<i>Tutustutaan kansanperinteen muotoihin, kalenterivuoden juhla-aikoihin sekä kulttuurien juhlakalenteriin eheyttäen opetusta taito- ja</i>	L2, L4, L7

sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa	kansanperinteen muotoihin ja osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.	taideaineiden kanssa. Kansanperinteen muotoja Esim. perinneleikit, lorut ja runot, kuvat, sadut, pienet esitykset, juhlaesitykset, käsityöt, kuvallinen ja kirjallinen ilmaisu. Osallistutaan KULPS-tarjontaan mahdollisuuksien mukaan.	
--	---	--	--

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet vuosiluokalla 3

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Espoon näkökulma	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen			
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1 Tarjotaan monipuolisia tilaisuuksia harjoitella omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista, toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä.	Mallinnetaan ja harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelemista. Luodaan pohja kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamisen sekä arvostavan kuuntelemisen harjoitteluun kaikkien oppiaineiden tunneilla	L1, L2, L4, L7

		Otetaan huomioon positiivisen kasvun ja oppimisen näkökulma, kannustava palaute ja oppilaan vahvuuksien tunnistaminen	
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1 Harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.	Käytetään draamatyötapoja. (esimerkiksi tilannekuvat, roolinvaihto) Opettaja voi mallintaa ennen harjoittelua esim. Tilannekuvat, roolinvaihto, pantomiiimi , stillkuvat, opettaja roolissa, nuket, kuvasta tai esineestä kertominen, lukuteatteri, hiljaiset kirjat	L1 L2, L4, L7
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2 Harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja kuvaa ja tekstiä yhdistävien mediatekstien, sujuvaa lukemista. Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa.	Mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen, monilukutaito, eri oppiaineiden tekstien ominaispiirteitä, Ohjataan eri lukustrategioiden käyttämiseen ja tekstien ymmärtämisen taidon harjoitteluun monipuolisten tekstien ja menetelmien avulla. Luodaan pohja eri oppiaineiden tekstien ymmärtäville lukutaidolle. Kuvien ja otsikoiden lukeminen, ennakoiminen, tekstiin palaaminen, tekstin työstäminen Harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita lukemalla kuvia, otsikoita, ennakoimalla ja kertomalla omin sanoin luetusta, palaamalla tekstin äärelle uudestaan sekä työstämään tekstiä eri tavoin esim. tukisanalistan laatiminen, ajatuskartta, piirtäminen, kirjoittaminen,	L1, L4, L5

		draama, keskusteleminen, parilukeminen, lukuteatteri, lukudiplomi Päivittäiset lukuhetket useana päivänä viikossa ovat tärkeitä lukemisaktiivisuuden ylläpitämisessä sekä lukutaidossa tärkeiden keskittymisen ja itsesäätelyn taitojen harjoittelun kannalta. Hyödynnetään monipuolisesti koulukirjastoa ja tehdään yhteistyötä kaupunkikirjastojen henkilökunnan kanssa lukutaitoon ja työskentelyyn sopivien kirjojen löytämisessä. Mahdollisuuksia erilaisista teksteistä nauttimiseen (monilukutaito) Seurataan lukusujuvuuden edistymistä mm. lukuläksyjen ja minuuttilukemisen avulla. Lukudiplomi Pyritään mahdollisuuksien mukaan osallistamaan huoltajia lukemiseen sitouttamisessa ja oppilaan lukemisaktiivisuuden ylläpitämisessä koulun ulkopuolella, sillä kodin tuki on tärkeää hyvän lukutaidon saavuttamisessa.	
T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja	S2 Opitaan tunnistamaan kertovien ja kuvaavien, tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla.	Tutkitaan yhdessä monimuotoisia tekstejä, niiden rakenteita ja merkitystä lukijalle. Kannustetaan oppilasta kysymään sanojen ja käsitteiden merkityksistä ja käyttämään niitä osana kielitietoista oppimista. Esim. sanojen luokittelu merkityksen ja	L1, L2, L4, L5

laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat).	<i>muodon mukaan, ääneen lukemisen ja ääneen ajattelemisen mallintaminen sekä kerronnan peruskäsitteiden käyttäminen osana tekstistä kertomista.</i> <i>Tuetaan monilukutaidon kehittymistä eri oppiaineiden sanastoa ja käsitteitä tarkastelemalla, lukemalla ja kirjoittamalla.</i> Substantiivit, adjektiivit (vertailumuodot) ja verbit (persoonamuodot)	
T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2 Etsitään tietoa eri lähteistä ja laajennetaan tietämystä luetun avulla. Harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta.	<i>Luodaan pohja monilukutaidon harjoitteluun kaikkien oppiaineiden tunneilla. Työskentelytapoina esim. parilukeminen, kertominen, piirtäminen, kirjoittaen tukisanoja, kysymyksiä, tiivistäen tekstiä tai ajatuskartan avulla. Harjoitellaan yhdessä lähteiden merkintätapoja ja luotettavien lähteiden tunnistamista.</i>	L1, L4, L5
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä	S2 Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia.	<i>Vahvistetaan oppilaiden lukuintoa sekä luokkaa lukevana yhteisönä. Esim.</i> Opettajan ääneen lukeminen, parilukeminen ja lukupiirit, kirjavinkkaukset, lukudiplomi <i>ja erilaiset lukuhaasteet ja tavat lukea, kirjallisuuden ravintoympyrä ja genrelukeminen, koulukirjaston käyttäminen, KULPS-kirjastopolku.</i> <i>Huomioidaan erilaiset lukijat, mahdollisuuksien mukaan oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tuentarpeet valittaessa yhteisesti, lukupiireissä tai itse luettavaa kirjallisuutta luokkaan.</i>	L1, L4, L5

lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä			
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3 Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.	Eläytyvä ja luova kirjoittaminen: kirjoittamisen ilo ja kielen tutkiminen omien tarinoiden kautta. Tuetaan tekstin tuottamisen taitoa esim. Vuorovaikutteinen kirjoitusprosessi, kirjoittamisen vaiheet, genrekirjoittaminen. Huomio säännölliseen kirjoittamisen harjoitteluun ja tekstin muokkaamiseen. Eheytetään oppimista ottamalla kirjoittamisen pohjaksi ajankohtaisia tai eri oppiaineisiin liittyviä aiheita.	L1, L2, L4, L7
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoittelemaan kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3 Tuotetaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten, havaintojen, ajatusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta.	T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä. Huomio säännölliseen kirjoittamisen ja tekstin muokkaamisen taidon harjoitteluun. Eheytetään oppimista ottamalla kirjoittamisen pohjaksi ajankohtaisia tai eri oppiaineisiin liittyviä aiheita.	L1, L4, L5, L7

T11 ohjata oppilasta edistämään käsinkirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen, ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3 Sujuvoitetaan käsinkirjoittamista ja näppäintaitoja. Harjoitellaan tekstien otsikointia ja rakenteita, sekä opitaan käyttämään niitä omissa teksteissä. Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita.	Harjoitellaan erilaisia tekstintuottamisen tapoja käsinkirjoittaen sekä näppäintaitoja vahvistaen tietojen viestintätekniikkaa käyttäen. Ohjataan oppilaita muokkaamaan ja tarkistamaan omaa tekstiä osana kirjoittamisen prosessia.	L1, L4, L5
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4 Tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.	Tarjotaan luku- ja kulttuurielämyksiä ja innostetaan kulttuurin pariin Harjoitellaan kielenkäyttöä eri tilanteissa ja ympäristöissä (tutkitaan painettua, puhuttua ja digitaalisia tekstejä) Vahvistetaan monilukutaidon oppimista työskentelemällä monipuolisen tekstikäsitteiden avulla ja KULPS-tarjontaa hyödyntäen mahdollisuuksien mukaan.	L1, L2, L4

T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiiviseen käyttöön	S4 Kannustetaan ja tutustutaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön, etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista.	<i>Esim.</i> Lukupiiri, lukudiplomi, kirjavinkkaus, <i>erilaiset lukuhaasteet, kirjallisuuden ravintoympyrä ja genrelukeminen ja –kirjoittaminen, koko koulun yhteiset teemaviikot ja -kuukaudet</i>, koulukirjasto ja yhteistyö yleisen kirjaston kanssa <i>Huomioidaan erilaiset lukijat, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä yksilölliset tuentarpeet valittaessa yhteisesti ja itse valittavaa kirjallisuutta luokkaan.</i> <i>Tuetaan ja kannustetaan mahdollisuuksien mukaan koteja lukemisaktiivisuuden lisäämisessä.</i>	L2, L4, L5, L7
T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4 Tutustutaan oppilaille läheisiin kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa. Hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita. Suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä.	<i>Tutustutaan kansanperinteen muotoihin, kalenterivuoden juhla-aikoihin sekä kulttuurien juhlakalenteriin eheyttäen opetusta taito- ja taideaineiden kanssa.</i> Kansanperinteen lajeja mm. lorut, runot, kansansadut sekä niiden vaikutukset nykykulttuurissa (esim. vitsit, muuntosadut) <i>Osallistutaan KULPS-tarjontaan mahdollisuuksien mukaan.</i>	L2, L4, L6, L7